

Oponentský posudek magisterské diplomové práce

Název práce: Keltsko křesťanská spiritualita v období raného středověku

Diplomantka: Dorotea Lebarová

Vedoucí práce: Dr. Ing. Alois Křišťan, Th.D.

Oponent: Ing. Zdeněk Demel, Th.D.

Hodnocení formální stránky:

Předložená práce čítá 136 stran textu a 4 strany seznamu literatury, v němž většinu tvoří anglicky psané tituly. Odkazy na literaturu jsou formou poznámek pod čarou, kterých je celkem 407. Zřejmě kvůli spěchu je v nich bohužel poměrně mnoho chyb v interpunkci a v psaní vlastních jmen. Hned v pozn. č. 1 a 3 má být správné jméno autora O'Loughlin, v pozn. č. 68 má být jméno Alexander Carmichael, v pozn. č. 51 a 99 a též v textu práce má být psáno Céli Dé jako název reformního hnutí v 8. a 9. století, na str. 71 má být správné jméno Jan Scotus Eriugena, na str. 117 má být jméno opata z Reichenau Walahfrid Strabo, v pozn. č. 368 je chyba ve jménu autora nejstarších písemných záznamů o „Očistci sv. Patrika“ (má být Henry ze Saltrey) a v pozn. č. 112, 129, 158, 168, 196 a též v seznamu literatury je chyba v názvu díla: LOW, M. The natural world in early Irish Christianity. Kromě toho diplomantka chybí ve slově transcendence (na str. 33, 73, 74), pro poustevníky žijící v blízkosti kláštera používá pod vlivem angličtiny termín anchorité místo běžného anachoreté (s. 87, 89, 91 a 101, pozn. č. 240 a 287) a z údajů na str. 111, 124 a 125 nelze poznat, zda správný název pro rituální obcházení ve směru pohybu slunce je „deisel“ nebo „deiscal“. Často v poznámkách pod čarou chybí „In“ či „Srov.“, když v nich diplomantka odkazuje na pramen údajů v poznámce.

Pokud jde o celkovou úpravu, nejsou poznámky pod čarou vůbec formátovány do bloku a mnohdy i celé textové pasáže (např. s. 67-81, 96-113, 116-134). Kromě toho při citacích v citaci nejsou uvozovky navzájem odlišovány.

Obsahová stránka:

Práce představuje zajímavou sondu do dějin irské církve a její spirituality v období 5. až 12. století. Podnětem k sepsání práce byl diplomantce její roční studijní pobyt na univerzitě v Irsku.

Práce má dvě části. V té první, dějinné, diplomantka nejprve v úvodu mluví o dnešním hladu po spiritualitě a v té souvislosti uvádí několik sekundárních odkazů na odborníka v křesťanské spiritualitě jménem Philip Sheldrake. Zde je třeba poznamenat, že diplomantka ho mohla citovat přímo z jeho česky vydané knihy *Spiritualita a historie. Úvod do studia dějin a interpretace křesťanského duchovního života*. Brno : CDK, 2003. A rovněž odsud mohla čerpat materiál pro širší definici spirituality, než s jakou se ve svém úvodu spokojila. V dalším textu práce následuje časové a prostorové vymezení popisované problematiky, popisuje se příchod Keltů na Britské ostrovy, uspořádání keltské společnosti, její právo a kultura. Dále diplomantka charakterizuje náboženské představy starověkých Keltů a zmiňuje se též o jejich svátcích v průběhu roku. Pak podává stručný dějinný přehled irské církve ve sledovaném období: líčí počátky křesťanství v Irsku s jeho významnými postavami svatým Patrikem a svatou Brigitou, dále věnuje pozornost rozvoji mnišství v Irsku v 6. století s významnou postavou svatého Kolumby, zakladatele kláštera na ostrově Iona a popisuje též dynamickou expanzi irských mnichů na severské ostrovy. Pak přichází na řadu líčení sporů ohledně uniformity v 7. století v britské a irské církvi a v té souvislosti se hovoří též o opatu Adomnánovi z Iony. Následuje popis iroskotské misie v kontinentální Evropě v 7. a 8. století

včetně působení sv. Kolumbána. Dále ještě diplomantka popisuje reformní hnutí Céli Dé v 8. a 9. století, nájezdy Vikingů v 9. a 10. století, které měly za následek úpadek církevního života v 11. století a konečně církevní reformu ve 12. století, která přivedla irskou církev k uniformitě se zvyklostmi římské církve. Příchod Normanů a s nimi též nových řádů, františkánů, dominikánů, cisterciáků a augustiniánů, pak tento proces dokončil i v oblasti řeholního života. Irská církev tak přišla o své zvláštnosti a autonomie.

V druhé části práce se diplomantka zabývá podrobněji keltsko křesťanskou spiritualitou a zvolila si k tomu religionistické kategorie Niniana Smarta. Ten u každého náboženství shledává těchto sedm kategorií či dimenzí: emocionální a zkušenostní, mytologickou, doktrinární, sociální a organizační, eticko-právní, rituální a uměleckou dimenzi. Tato volba umožnila diplomantce zabývat se zvoleným tématem systematicky, přehledně a přitom uceleně. Vzniklo tak velmi zajímavé pojednání o keltsko křesťanské spiritualitě. Z něho také vychází najevo, že chceme-li dnes uceleně hovořit o evropské křesťanské spiritualitě, musíme mít kromě spirituality římské církve též na zřeteli spiritualitu křesťanů východní Evropy a rovněž keltsko křesťanskou spiritualitu v Irsku v období 5.-12. století. Ta zmizela z pohledu, když se irská církev ve 12. století přizpůsobila zvyklostem římské církve a právem je dnes znovu objevována k celkovému prospěchu evropského křesťanství. V tomto směru je předložená diplomová práce pro českého čtenáře přínosná.

Závěr:

Předložená magisterská práce představuje poctivou snahu člověka pobývajícího rok v Irsku důkladně se seznámit s keltsko křesťanskou spiritualitou raného středověku a splňuje všechny požadavky, kladené na takovou práci. I přes vytčené nedostatky je práce velmi zdařilá a přínosná, a rozhodně ji doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích 12. srpna 2008.

Filip Dlouhý